



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЧЕТВЕРТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «DMD GROUP, A.S. ПРОТИ СЛОВАЧЧИНИ»
(DMD GROUP, A.S. v. SLOVAKIA)**

(Заява № 19334/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

5 жовтня 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

05.01.2011

*Це рішення є остаточним відповідно до пункту 2 статті 44
Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.*

У справі «**DMD GROUP, a.s. проти Словаччини**»

Європейський суд з прав людини (Четверта секція), засідаючи Палатою, до складу якої увійшли:

Ніколас Братца (Nicolas Bratza), *Голова*,

Лех Гарліцкі (Lech Garlicki),

Джованні Бонелло (Giovanni Bonello),

Ліліана Мійович (Ljiljana Mijović),

Ян Шикута (Ján Šikuta),

Михай Поалелунжъ (Mihai Poalelungi),

Небойса Вучинич (Nebojša Vučinić), *судді*,

та Лоуренс Ерлі (Lawrence Early), *Секретар секції*,

після обговорення за зачиненими дверима 14 вересня 2010 року,

постановляє наступне рішення, що було ухвалено в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було порушено за заявою (№ 19334/03) проти Словацької Республіки, поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі - «Конвенція») акціонерним товариством, створеним відповідно до законодавства Словаччини, DMD GROUP, a.s. (далі - «компанія-заявник»), 2 червня 2003 року. Компанія була відома на момент свого створення як «DMD FIN, a.s.».

2. Компанію-заявника представляв пан Т. Шафарік (T. Šafárik), адвокат, що практикує в Кошице. Уряд Словаччини (далі - «Уряд») був представлений пані А. Полачковою (A. Poláčková) та пані М. Пірошиковою (M. Pirošíková), їхніми представниками, що змінювали один одного.

3. Компанія-заявник стверджувала, що її право за пунктом 1 статті 6 Конвенції на розгляд справи судом, встановленим законом, було порушено під час провадження, порушеного компанією-заявником для виконання фінансової вимоги.

4. 26 березня 2006 року Голова четвертої секції прийняв рішення повідомити Уряд про заяву. Суд також вирішив розглянути заяву по суті одночасно з розглядом питання щодо її прийнятності (пункт 1 статті 29 Конвенції).

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Компанія-заявник була заснована в 1997 році, місцезнаходження - м. Тренчин.

A. Обставини справи

6. Наприкінці 1990-х років компанія-заявник розпочала провадження проти двох великих компаній з метою забезпечення виконання фінансових вимог до цих компаній шляхом арешту їхніх акцій та передачі права власності на акції компанії-заявнику.

7. Зазначені компанії займалися виробництвом зброї та пройшли реструктуризацію, що призвело до втрати великої кількості робочих місць та високого рівня безробіття в регіоні. Тому відповідні події привернули увагу ЗМІ.

8. Судовому виконавцю (*súdny exekútor*), А, який брав участь у забезпеченні виконання відповідних вимог, було пред'явлено обвинувачення у зловживанні повноваженнями. Зрештою, 7 лютого 2003 р. III Районний суд м. Братислава (*Okresný súd*) зняв з А це обвинувачення. Також було порушено кримінальну справу проти інших осіб.

9. Додаткові подробиці, що стосуються обставин справи, можна знайти у рішенні Суду від 2 червня 2009 року в справі «*Боровський проти Словаччини*» (*Borovský v. Slovakia*) (№ 24528/02).

B. Виконання рішення суду

10. 23 вересня 1998 року компанія-заявник подала клопотання до А щодо забезпечення виконання вимоги про сплату суми, еквівалентної 2 900 000 євро проти В., приватного акціонерного товариства. А згодом звернувся за судовим дозволом на виконання рішення суду.

11. 30 вересня 1998 року Голова Мартінського районного суду, С одноосібно уповноважив А на здійснення виконавчого провадження проти В.

12. У ході виконавчого провадження А наклав арешт на рухоме майно В і певні акції, пов'язані з В, А намагався продати вилучене майно на двох публічних торгах. Оскільки торги не відбулися, акції та рухоме майно були передані компанії-заявнику за п'ятдесят відсотків їхньої офіційної оціночної вартості.

13. 20 квітня 1999 року компанія-заявник звернулася з проханням припинити виконавче провадження, оскільки її вимогу було задоволено вищезазначеним присудженням майна.

14. У рішенні (*uznesenie*) від 30 червня 1999 року D, новопризначений Голова районного суду одноосібно постановив, що забезпечення виконання вимог компанії-заявника шляхом продажу акцій було неправильним (*nepřipustná*). Водночас суддя D припинив виконавче провадження.

Суддя D зауважив, що акції були продані в порядку, який застосовується до рухомого майна. Проте, оскільки акції не вважаються рухомим майном, слід використовувати іншу процедуру, яка вимагає спеціального дозволу.

Рішення в обсязі двох сторінок не підлягало оскарженню.

С. Перерозподіл справи щодо виконавчого провадження до судді D

15. Розподіл справ та організація роботи в районному суді регулюється планом роботи (*rozvrh práce*).

16. Графік роботи районного суду в 1999 році був складений у 1998 році тодішнім головою районного суду, суддею С. Згідно з цим графіком роботи всі виконавчі провадження, у тому числі провадження у справі про забезпечення виконання вимог компанії-заявника, були призначені Дев'ятій секції районного суду, яку очолював суддя С. Графік роботи передбачав, що суддя С і суддя D, які були на той час у Сьомому відділі районного суду, повинні були замінювати один одного за необхідності.

Копію графіку робіт було направлено до Обласного суду м. Жилін для цілей ознайомлення 7 грудня 1998 року.

17. 21 січня 1999 року суддя D був призначений Головою районного суду. Він обіймав цю посаду до 5 червня 2002 року.

18. 4 лютого 1999 року суддя D вніс поправку до графіку роботи. Починаючи з 1 березня 1999 року нові виконавчі провадження повинні розподілятися рівномірно між вісьмома різними секціями суду, включаючи сьому секцію. Виконавчі провадження, які спочатку було призначено дев'ятій секції, також підлягали перерозподілу і рівномірному розподілу між вісьмома відповідними секціями. Поправка була сформульована в загальних рисах без зазначення конкретних проваджень.

Копія графіку роботи з внесеними до нього поправками була направлена до Обласного суду для цілей ознайомлення 30 березня 1999 року.

19. 30 червня 1999 року суддя D як голова районного суду видав наказ (*opatrenie*) про передачу собі справи по забезпеченню виконання вимог компанії-заявника.

У наказі, викладеному на одному аркуші, посилаються на пункт 2 розділу 2 і пункт 3 розділу 2 Адміністративних правил для районних і обласних судів (Регламент № 66/1992 Зб., зі змінами) (далі - Правила).

В наказі офіційно зазначено, що причиною перерозподілу є «зміна графіку роботи», і що перерозподіл здійснювався «відповідно до системи заміщення суддів, закріпленої у графіку роботи, з метою забезпечення належного функціонування суду».

20. У період з 1 березня по 15 липня 1999 року 348 справ було перерозподілено з дев'ятої секції районного суду. Із загальної кількості 49 справ було перерозподілено до секції судді D, а 52, 48, 45, 42, 60 та 52 справи були перерозподілені до решти шести секцій районного суду відповідно.

21. Подальші зміни до графіку роботи районного суду вносилися суддею D протягом 1999 року, які набули чинності 1 червня, 23 червня, 1 серпня та 1 жовтня 1999 року. Всі вони були доведені до відома Обласного суду. Згідно з цими змінами суддя D був відповідальним за одне з семи виконавчих проваджень, а також продовжував виконувати обов'язки судді С. (на основі взаємозамінності).

D. Конституційна скарга

22. Компанія-заявник подала до Конституційного Суду (*Ústavný súd*) скаргу за статтею 127 Конституції.

Компанія-заявник стверджувала, *зокрема*, що її право на розгляд справи судом, встановленим законом, було порушено, коли суддя D призначив собі дану справу. Компанія-заявник вказала на той факт, що рішення у справі було прийняте суддею D в той же день, коли вона була перепризначена йому. Компанія-заявник також стверджувала, що у результаті частих змін до графіку роботи районного суду в 1999 році процес призначення та перерозподілу справ став неконтрольованим, таким чином залишаючи місце для незаконних дій.

Компанія-заявник також оскаржила вищезгадане рішення, заявляючи про незаконність дій у виконавчому провадженні.

23. 4 липня 2002 року Конституційний Суд оголосив прийнятною частину скарги компанії-заявника щодо перерозподілу справи до судді D відповідно до пункту 1 статті 48 Конституції. Водночас він оголосив непринятною іншу частину скарги стосовно рішення по суті як явно необгрунтовану.

24. У рішенні (*nález*) від 17 січня 2003 року Конституційний Суд постановив більшістю голосів два проти одного про відсутність

порушення прав компанії-заявника відповідно до пункту 1 статті 48 Конституції.

25. Отримавши значну кількість документальних доказів та провівши відкриті слухання, Конституційний Суд встановив, *зокрема*, факти, узагальнені у пункті 20 вище.

Конституційний Суд визнав, що наявні докази свідчать про те, що суддя D видав оскаржуваний наказ від 30 червня 1999 року стосовно змін до графіку роботи суду на 1999 рік в інтересах рівномірного розподілу справ щодо виконавчого провадження, а також відповідно до пункту 2 розділу 2 Правил.

Суд також постановив, що той факт, що суддя D прийняв рішення у справі в той же день, в який він видав вищезгаданий наказ, не вплинув на правові підстави, за яких відбулася зміна суддів.

Конституційний Суд дійшов висновку, що компанія-заявник недостатньо обґрунтувала своє твердження про необґрунтованість передачі справи судді D.

26. Суддя, який залишився, в меншості, висловив окрему думку. Він зазначив, що графік роботи районного суду змінювався кілька разів протягом 1999 року без будь-якого прийняттого пояснення. Не було жодних ознак створення і застосування об'єктивного і прозорого методу перерозподілу справ. Більше того, протягом відповідного періоду в районному суді не було вжито подібних заходів для перерозподілу справ у різних категоріях, незважаючи на значно більшу кількість таких справ.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПРАКТИКА

A. Конституція

27. Пунктом 1 статті 48 передбачено, що ніхто не може бути позбавлений призначеного на законних підставах судді (*zákonný sudca*). Юрисдикція суду по конкретному питанню встановлюється законом.

B. Практика Конституційного Суду

28. На думку Конституційного Суду, право «не бути позбавленим призначеного на законних підставах судді» відповідно до пункту 1 статті 48 Конституції надається кожній зі сторін у справі (на відміну від судді) (рішення від 22 липня 1997 р. у справі № II. ÚS 43/97).

29. Конституційний Суд постановив у своєму рішенні від 28 лютого 1994 року в справі № I. ÚS 8/94, що право «не бути позбавленим

призначеного на законних підставах судді» стосується особи судді, а не суду. «Призначений на законних підставах» суддя - це той, хто, виконуючи статутні вимоги судді, був призначений для ведення справи згідно з графіком роботи відповідного суду.

30. Конституційний Суд також постановив (рішенням від 3 квітня 1996 року в справі № П. ÚS 15/96), що право особи «не бути позбавленим призначеного на законних підставах судді» не може тлумачитися настільки широко, щоб стосуватися конкретного судді.

Таким чином, мета цього конституційного права задовольняється, якщо рішення щодо прав людини приймається суддею, належним чином призначеним у суд, який має юрисдикцію *ratione loci* (відповідно до територіальної компетенції) та *ratione materiae* (з огляду на обставини, пов'язані з предметом розгляду) і знаходиться на відповідному рівні юрисдикції.

31. При розгляді додаткових складових поняття «призначений на законних підставах суддя» відповідно до пункту 1 статті 48 Конституції Конституційний Суд постановив, що значення мають не тільки законодавчі положення, зокрема положення Закону про суди та суддів, але перш за все положення Конституції, а саме пункту 1 статті 46, яким передбачається, що кожен може відстоювати свої права в порядку, встановленому законом, у незалежному і неупередженому суді (рішення від 15 червня 2000 року у справі № III. ÚS 16/00).

32. Конституційний Суд також постановив (у своїх рішеннях у справах № П. ÚS 87/01, П. ÚS 118/02 та П. ÚS 119/02), що, в принципі, «призначений на законних підставах суддя» - це суддя, призначений для розгляду конкретної справи згідно з графіком роботи відповідного суду. Проте, якщо є обставини, що обґрунтовують перерозподіл справи або всього порядку денного на іншого суддю з причин, передбачених пунктом 2 розділів 2 і 3 Правил, кожен новопризначений суддя стає суддею, призначеним на законних підставах. Такі обставини включають, наприклад, тривалу відсутність судді, значні відмінності у робочому навантаженні суддів або раптові події, що перешкоджають судді вживати конкретних заходів під час провадження.

33. У рішенні від 9 червня 1999 року у справі № П. ÚS 47/1999 Конституційний Суд постановив, що голова суду не повинен на власний розсуд, всупереч закону, забирати справу в призначеного на законних підставах судді та призначати її іншому судді з метою задоволення вимог однієї зі сторін без чіткого обґрунтування перерозподілу.

С. Адміністративні правила для районних і обласних судів

34. Правила були видані Міністром юстиції. Правила, які діяли на той час, визначали внутрішні правила для районних і регіональних судів, а також порядок виконання завдань цими судами.

Розділ 2 Правил регулював графік роботи судів, тобто розподіл справ між підрозділами суду та суддями.

35. Відповідно до пункту 1 розділу 2, розподілення навантаження в судах повинно було визначатися у графіку роботи на весь календарний рік. Графік роботи також повинен був передбачати заміну суддів.

36. Відповідно до пункту 2, якщо суддя був відсутній протягом тривалого періоду або за умови існування суттєвих відмінностей в обов'язі роботи суддів у одному й тому ж самому суді, голові суду було надано право приймати рішення про передачу певного обсягу роботи іншому підрозділу суду.

37. Пункт 3 передбачав, що, коли раптова подія заважає судді здійснити окремі дії у справі, голова суду може доручити іншому судді вжити необхідні дії.

38. Відповідно до пункту 4, голова суду повинен був вжити заходів, зазначених у пунктах 2 і 3, відповідно до правил щодо заміни суддів, як це визначено у графіку роботи, якщо не вимагається інша дія з метою забезпечення належного функціонування суду.

39. На той час не існувало інших нормативних положень щодо статусу та складання графіку роботи судів.

Д. Управління судовою владою

40. Станом на відповідний час державне управління судовою владою регулювалося Законом № 80/1992 Зб., зі змінами. Відповідно до розділу 8 Закону, Міністерство юстиції, голови і заступники голів судів були органами, відповідальними за державне управління судовою владою.

41. Державне управління районними судами здійснювалося Міністерством юстиції безпосередньо або через голів цих судів (пункт 1 розділу 9).

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

42. Компанія-заявник скаржилася, що: (i) суддя D незаконно забрав справу компанії-заявника у судді С., призначеного на законних підставах; (ii) суддя D призначив справу собі й оголосив спосіб виконавчого провадження компанії-заявника неприйнятним у день призначення перерозподілу, незважаючи на те, що примусові дії вже виконувались; і (iii) що відповідний період зазнав великої кількості хаотичних та непрозорих перестановок у порядках денних різних підрозділів районного суду.

Компанія-заявник стверджувала про порушення її права на розгляд справи судом, встановленим законом, відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції, у відповідній частині якої сказано:

«При визначенні цивільних прав і зобов'язань... кожен має право на... розгляд справи ... судом, встановленим законом».

A. Прийнятність

43. На підтримку своїх вимог компанія-заявник стверджувала, що рішення про визнання неналежним спосіб виконання судового рішення мало наслідки для компанії-заявника в контексті всієї угоди, оскільки достовірність вимоги компанії-заявника була поставлена під сумнів. Це згубно позначилось на її вартості та ліквідності.

44. Уряд не погодився і стверджував, що рішення про визнання неналежним спосіб виконання судового рішення компанії-заявника не мало практичних наслідків для компанії-заявника, оскільки до цього часу виконання судових рішень було завершене і жодних вимог про його скасування не подавалось.

45. Суд зазначає, що його завдання полягає не в перегляді відповідного національного законодавства і практики *in abstracto*, а скоріше у визначенні того, чи спосіб його застосування або впливу на компанію-заявника спричинили порушення Конвенції чи протоколів до неї (див. «*Межнари́ч проти Хорватії*» (*Mežnarić v. Croatia*), № 71615/01, пункт 28, від 15 липня 2005 року, з подальшими посиланнями).

46. Суд вважає, що він повинен спочатку вирішити питання щодо застосовності пункту 1 статті 6 Конвенції до фактів цієї справи з огляду на твердження Уряду про те, що рішення по суті, прийняте суддею D 30 червня 1999 року, не мало конкретного впливу на компанію-заявника, оскільки воно мало лише декларативний характер,

а також не мало на меті або не стало наслідком скасування виконання судового рішення, яке до того часу вже було завершено (див. пункт 44 вище).

47. З цією метою Суд нагадує, що для застосування пункту 1 статті 6 в його «цивільному» аспекті має бути провадження, результат якого безпосередньо визначає цивільне право або обов'язок, про які йде мова, незначний зв'язок або віддалені наслідки не є достатніми підставами для застосування пункту 1 статті 6 (див., зокрема справу, «*Массон і Ван Зон проти Нідерландів*» (*Masson and Van Zon v. the Netherlands*), від 28 вересня 1995 року, пункт 44, серія А № 327-А, та справу «*Файєд проти Сполученого Королівства*» (*Fayed v. the United Kingdom*), від 21 вересня 1994 року, пункт 56, серія А № 294-В).

48. Суд перш за все зауважує, що оскаржуване рішення по суті було винесене суддею D 30 червня 1999 року в рамках провадження з метою виконання судового рішення щодо фінансової вимоги компанії-заявника (див. пункт 10 вище), і що таке провадження безумовно підпадає під сферу дії пункту 1 статті 6 Конвенції (див., наприклад, «*Хорнсбі проти Греції*» (*Hornsby v. Greece*), від 19 березня 1997 року, пункт 40, *Збірник рішень та ухвал 1997 року II*).

49. Суд також зазначає, що цим рішенням виконання вимоги компанії-заявника шляхом продажу акцій, що належали В (див. пункт 14 вище) - було визнане неналежним, хоча дане виконання фактично відбулося до постановлення рішення (див. пункти 12 і 13 вище).

Немає жодних ознак того, що рішенням на компанію-заявника були накладені будь-які зобов'язання, які підлягають безпосередньому примусовому виконанню, або те, що боржнику компанії-заявника були надані будь-які безпосередні права, які підлягають безпосередньому примусовому виконанню.

50. Проте Суд погоджується з тим, що це рішення мало наслідки для компанії-заявника, які були відповідними і достатніми для застосування гарантій пункту 1 статті 6 Конвенції у частині їхнього опосередкованого впливу на право власності компанії-заявника - іншими словами, на вартість та ліквідність акцій компанії В (див. пункт 43 вище).

Звідси випливає, що у провадженні, яке розглядається, компанія-заявник скористалася гарантіями, передбаченими пунктом 1 статті 6 Конвенції та, зокрема, правом на розгляд справи в суді, встановленому законом.

51. Суд зазначає, що заява не є явно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому її потрібно визнати прийнятною.

В. Щодо суті

1. Аргументи сторін

а) Компанія-заявник

52. Компанія-заявник стверджувала, що суддя D втрутився у її справу в контексті боротьби за владу між економічними групами, яка мала політичне підґрунтя. Його втручання було несумісне з принципом відкритого правосуддя та більше нагадувало свавільне й політизоване «кабінетне правосуддя» минулого.

Той факт, що про зміни в графіку роботи було повідомлено обласному суду, немає ніякого значення, оскільки повідомлення не мало юридичних наслідків.

Прийнявши рішення у справі в той же день, у який він перерозподілив її собі, і завершивши провадження таким чином, суддя D створив ситуацію, коли процесуальне право компанії-заявника на оскарження рішення на підставі упередженості судді стало фактично марним.

б) Уряд

53. Уряд стверджував, що зміни в графіку роботи районного суду в 1999 році мали чітке законодавче підґрунтя та відповідали закону. Ці зміни внесені з легітимною метою упорядкувати роботу районного суду і про них заздалегідь повідомлено вищій судовій інстанції, хоча це й не вимагалось законом.

54. Частота змін у графіку роботи суду 1999 року відображала розвиток кадрової ситуації в районному суді й, окрім першої поправки, ці зміни не були суттєвими.

55. Уряд наголосив, що наказ про перерозподіл справи компанії-заявника видано після внесення змін до графіку роботи, що звільнило додаткове місце у графіку. Наказ був належним чином обґрунтований і зареєстрований з дотриманням адміністративної процедури.

56. Уряд також стверджував, що рішення судді D передати собі справи з провадження судді С. було природним, оскільки два судді могли змінювати один одного. Не було підстав сумніватися в безсторонності судді D та правильності його рішення.

57. Уряд вважав, що той факт, що суддя D прийняв рішення у справі у день призначення йому справи компанії-заявника, «не вплинув на правові рамки і не дав підстав для сумнівів у його ставленні до питання».

2. Оцінка Суду

а) Загальні принципи

58. Суд нагадує, що відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції суд завжди «встановлюється законом». Цей вислів відображає принцип верховенства права, який є невід'ємно властивий для системи захисту, встановленій Конвенцією та протоколами до неї (див., наприклад, «Йоргич проти Німеччини» (*Jorgic v. Germany*), № 74613/01, пункт 64, ЄКПЛ 2007-IX (витяги)).

59. «Закон» у значенні пункту 1 статті 6 Конвенції включає не тільки законодавство, яке передбачає створення та компетенцію судових органів (див., зокрема, «Лавентс проти Латвії» (*Lavents v. Latvia*), № 58442/00, пункт 114, від 28 листопада 2002 року), а й будь-які інші положення національного законодавства, які, у випадку їхнього порушення, зроблять участь одного або декількох суддів у розгляді справи такою, що не відповідає нормам (див. «Горгуладзе проти Грузії» (*Gorguiladzé v. Georgia*), № 4313/04, пункт 68, від 20 жовтня 2009 року, і «Пінджикідзе та ін. проти Грузії» (*Pandjigidzé and Others v. Georgia*), № 30323/02, пункт 104, від 27 жовтня 2009 року).

Він включає, зокрема, положення, що стосуються незалежності членів суду, тривалість їхнього перебування на посаді, безсторонність і наявність процесуальних гарантій (див., наприклад, «Коеме та інші проти Бельгії» (*Coëme and Others v. Belgium*), № 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 і 33210/96, пункт 99, ЄКПЛ 2000-VII, і «Гуров проти Молдови» (*Gurov v. Moldova*), № 36455/02, пункт 36, від 11 липня 2006 року).

Іншими словами, фраза «встановлений законом» охоплює не тільки правову основу для самого існування «суду», але й дотримання судом певних норм, які регулюють його діяльність (див. «Сокурєнко та Стригун проти України» (*Sokurenko and Strygun v. Ukraine*), № 29458/04 і 29465/04, пункт 24, від 20 липня 2006 року, а також склад суду в кожній конкретній справі (див. «Бускаріні проти Сан-Маріно» (*Buscarini v. San Marino* (ріш.), № 31657/96, від 4 травня 2000 року).

60. Суд також зауважує, що, згідно з його судовою практикою, метою виразу «встановлений законом» у статті 6 Конвенції є забезпечення того, щоб «організація діяльності судових органів в демократичному суспільстві не залежала від дискреції органу виконавчої влади, а щоб вона регулювалася законами, ухваленим парламентом» (див. «Занд проти Австрії» (*Zand v. Austria*), № 7360/76, звіт Комісії, від 12 жовтня 1978 року, Рішення і звіти (DR) 15, с. 70 і 80). Крім того, в країнах, де право є кодифікованим, організація судової системи не може бути залишена на розсуд судової влади, хоча це не означає, що судам не надається певна свобода у тлумаченні відповідного національного законодавства (див. «Коеме та інші»

(*Coëme and Others*), наведено вище, пункт 98, і «*Savino та ін. проти Італії*» (*Savino and Others v. Italy*), № 17214/05, 20329/05 і 42113/04, пункт 94, від 28 квітня 2009 року).

61. Суд також нагадує, що, в принципі, порушення судом положень національного законодавства щодо створення та компетенції судових органів становить порушення пункту 1 статті 6. Отже, Суд може перевірити, чи дотримано норми національного законодавства у цьому відношенні. Однак, беручи до уваги загальний принцип, що національні суди в першу чергу повинні тлумачити положення національного законодавства, Суд вважає, що він не може ставити під сумнів їхнє тлумачення, якщо не було грубого порушення національного законодавства. (див., *mutatis mutandis* (з відповідними змінами), вищезгадану справу «*Коеме та інші*» (*Coëme and Others*), пункт 98 загалом, і вищезгадану справу «*Лавентс*» *Lavents*, пункт 114).

в) Застосування загальних принципів до фактів справи

62. Насамперед Суд має вирішити, чи були факти, на які подано скаргу в цій справі, сумісні з відповідними положеннями національного законодавства.

З цією метою Суд зазначає, що події, пов'язані з перерозподілом справи компанії-заявника на суддю D та подальшого швидкого розгляду шляхом винесення декларативного рішення щодо неналежного способу виконання судових рішень та припинення провадження, комплексно вивчалися Конституційним Судом у його рішенні від 17 січня 2003 року.

Зокрема, зазначається, що Конституційний Суд отримав достатню кількість документальних доказів, провів публічні слухання і прийшов до висновку, що оскаржуваний перерозподіл відбувся в контексті змін у графіку роботи районного суду на 1999 рік, внесених в інтересах рівномірного розподілу справ, що стосуються виконавчих проваджень, відповідно до Регламенту. Конституційний Суд також встановив, що швидкість, з якою суддя D виніс рішення у справі, не має особливого юридичного значення (див. пункт 25 вище).

63. Суд зауважує, що не зовсім зрозуміло, яку законну підставу було використано для обґрунтування перерозподілу справи компанії-заявника від судді С. до судді D.

Зокрема, в наказі від 30 червня 1999 року є посилання на пункт 2 розділу 2 і пункт 3 розділу 2 Правил (див. пункт 19 вище), тоді як Конституційний Суд посилався на пункт 2 розділу 2 Правил у своєму рішенні від 17 січня 2003 року (див. пункт 25 вище). Однак ці положення стосуються реорганізації роботи в різних ситуаціях, а саме вирішення довгострокової проблеми або подолання наслідків неочікуваної події (див. пункти 36 і 37).

Беручи до уваги обмеження його повноважень у розгляді питань щодо дотримання норм національного законодавства (див. пункт 61 вище), Суд погоджується з висновком Конституційного Суду про дотримання чинного національного законодавства.

64. Суд покликаний визначити, чи відповідають результати тлумачення та застосування національних правил у цій справі особливим вимогам пункту 1 статті 6 Конвенції.

65. Суд зауважує, що, управляючи організацією роботи в районному суді на посаді голови, суддя D виступав радше як представник Міністерства юстиції, забезпечуючи державне регулювання організації суду, а не як член судової системи (див. пункти 40 і 41 вище).

Однак суддя D також був залучений до справи компанії-заявника, коли виносив рішення по ній як суддя.

66. Суд вважає, що за таких обставин першочергове значення суддівської незалежності та юридичної визначеності для верховенства права вимагає особливої чіткості правил, що застосовуються у будь-яких справах, а також для чітких гарантій з метою забезпечення об'єктивності та прозорості, й, перш за все, щоб уникнути будь-якого прояву свавілля при передачі конкретних справ суддям (див. у цьому зв'язку «Іванчук проти Польщі» (*Iwańczuk v. Poland*) (ріш.), № 39279/05, від 17 листопада 2009 року).

67. Суд зауважує, що у відповідний час призначення справ суддям значною мірою регулювалося графіком роботи відповідного суду і що правила, які стосуються складання та зміни графіків роботи, закріплені в Правилах (див. пункти 34 - 39 вище).

68. Суд також зауважує, що застосовані норми, як матеріальні, так і процесуальні, далекі від вичерпності (див., зокрема, пункт 39 вище) і залишають значний простір для свободи дій голови відповідного суду.

Про це свідчить, наприклад, кількість змін у графіку роботи, які були внесені в районному суді у 1999 році (див. пункти 18 - 21 вище), а також факт відсутності конкретних гарантій щодо таких змін.

Зокрема, як визнав Уряд, такі зміни навіть не вимагали повідомлення про це вищої судової інстанції (див. пункт 53 вище).

69. Суд також зауважує, що зміни до графіку роботи районного суду стосувалися реорганізації роботи у районному суді в загальних рисах - тобто, за загально визначеними критеріями, без визначення конкретних окремих справ (див. пункти 18 і 21 вище). На відміну від цього, перерозподіл справи компанії-заявника 30 червня 1999 року прийняло форму «наказу» і стосувалося виключно цієї окремої справи (див. пункт 19 вище).

70. На підставі наявної інформації Суд не може достеменно перевірити, чи був перерозподіл даної справи компанії-заявника об'єктивно обґрунтованим, і чи застосовувались дискреційні повноваження при її передачі в рамках прозорих правил. Відносно

цього Суд звертає увагу на судову практику Конституційного Суду щодо додаткових складових поняття «призначений на законних підставах суддя» та його змісту (див., зокрема, пункти 31 та 33 вище).

71. Суд продовжує спиратися на той факт, що суддя D, здійснюючи свої повноваження судді, ухвалив рішення у справі компанії-заявника, яка стосувалася позову в еквіваленті не менше ніж 2 900 000 євро - за зачиненими дверима в той же день, у який він, дотримуючись своїх адміністративних повноважень, перерозподілив справу до свого провадження.

Компанія-заявник була позбавлена можливості висловити заперечення, оскільки рішення судді D було остаточним і не підлягало оскарженню. Хоча це не вважається окремим питанням Конвенції з огляду на обставини цієї справи, компанія-заявник тим самим також була позбавлена можливості заявити відвід судді D з підстав упередженості.

72. Вищевказаних міркувань достатньо для того, щоб Суд зміг зробити висновок, що перерозподіл справи компанії-заявника судді D, який згодом ухвалив рішення у ній, несумісне з правом компанії-заявника на розгляд справи судом, встановленим законом.

Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

73. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або Протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі потреби, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

74. Компанія-заявник подала позов про відшкодування матеріальної шкоди, з «гіпотетичною оцінкою» приблизно у 5 000 000 словацьких крон (в еквіваленті приблизно 166 000 євро), вказуючи на неможливість обґрунтування свого позову та визначення точної його оцінки. Компанія-заявник також вимагала відшкодування 2 000 000 словацьких крон (еквівалент приблизно 66 400 євро) моральної шкоди.

75. Уряд заперечував суть першої вимоги та суму останньої вимоги.

76. Суд зауважує, що, хоча матеріальні права та інтереси компанії-заявника були порушені (див. пункт 50 вище), вона не змогла обґрунтувати відповідну частину свого позову (статтю 41). Відтак Суд відхиляє цю вимогу.

77. З іншого боку, він присуджує компанії-заявнику 4 000 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Видатки і витрати

78. Компанія-заявник також вимагала 200 000 словацьких крон (еквівалент приблизно 6 640 євро) судових витрат, посилаючись на національні правові норми, що стосуються гонорарів адвокатів, не надавши при цьому розбивки по категоріям витрат або будь-яких супровідних документів.

79. Уряд вважав, що компанія-заявник має право лише на присудження відшкодування судових витрат, які були фактично та безумовно понесені, та суми яких були обґрунтованими.

80. Суд зауважує, що дана вимога необґрунтована. Відтак вона була відхилена.

С. Пеня в разі несвоєчасної виплати

81. Суд вважає необхідним призначити пеню плюс три відсотки, виходячи з розміру граничної відсоткової ставки Європейського центрального банку.

З ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОСТАЙНО

1. *Оголошує* скаргу прийнятною;
2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
3. *Постановляє*:
 - (a) що Держава-відповідач має виплатити компанії-заявнику упродовж трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, 4 000 євро (чотири тисячі) відшкодування моральної шкоди, плюс будь-які податки, які можуть стягуватися;
 - (b) що по спливу зазначених вище трьох місяців і до остаточного розрахунку на вказані суми нараховуватиметься простий відсоток у розмірі граничної кредитної ставки Європейського центрального банку, чинної у відповідний період нездійснення цього платежу плюс три відсоткові пункти;
4. *Відхиляє* решту вимог компанії-заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 6 жовтня 2005 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

DMD GROUP, A.S. ПРОТИ СЛОВАЧЧИНИ, РІШЕННЯ

Лоуренс Ерлі (Lawrence Early)
Секретар Суду

Ніколас Братца (Nicolas Bratza)
Голова